

M.Com Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April- 2019
FINANCIAL ACCOUNTING FOR MANAGERS
(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-1 “ખુશી” કે. લિ. નિચે આપેલી વિગતો પરથી ઓક્ટોબરથી ડિસેમ્બર, 2018 નું રોકડ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો: (20)
- 1) રોકડ અને બેન્ક સિલક તા.1-10-2018 રૂ.10,000
 - 2) ખરેખર અને અંદાજેલ વેચાણ

જુન	રૂ. 30,000 (ખરેખર)	ઓક્ટોબર	રૂ. 40,000 (અંદાજેલ)
જુલાઈ	રૂ. 32,500 (ખરેખર)	નવેમ્બર	રૂ. 41,000 (અંદાજેલ)
ઓગષ્ટ	રૂ. 35,000 (ખરેખર)	ડિસેમ્બર	રૂ. 44,500 (અંદાજેલ)
સપ્ટેમ્બર	રૂ. 37,500 (ખરેખર)		
 - 3) ખરીદી – ખરેખર અને અંદાજેલ

જુન	રૂ. 18,000 (ખરેખર)	ઓક્ટોબર	રૂ. 24,000 (અંદાજેલ)
જુલાઈ	રૂ. 20,000 (ખરેખર)	નવેમ્બર	રૂ. 20,000 (અંદાજેલ)
ઓગષ્ટ	રૂ. 24,000 (ખરેખર)	ડિસેમ્બર	રૂ. 25,000 (અંદાજેલ)
સપ્ટેમ્બર	રૂ. 22,500 (ખરેખર)		
 - 4) મજૂરી અને બીજા ખર્ચ ખરેખર અને અંદાજેલ:

	મજૂરી ખર્ચ	બીજા ખર્ચ
ઓગષ્ટ (ખરેખર) રૂ.	7,500	2,500
સપ્ટેમ્બર (ખરેખર) રૂ.	7,500	3,000
ઓક્ટોબર (અંદાજેલ) રૂ.	9,000	3,000
નવેમ્બર (અંદાજેલ) રૂ.	9,000	4,000
ડિસેમ્બર (અંદાજેલ) રૂ.	10,000	4,000
 - 5) અગાઉથી ભરવાનો આવકવેરો રૂ. 2,500 નવેમ્બરમાં, ચંત્રની ખરીદીનાં રૂ. 5,000 ઓક્ટોબરમાં
 - 6) રૂ.150 માસીક ભાડુ અગાઉથી આપવાનું હોય છે.
 - 7) 10% ખરીદી અને વેચાણ રોકડેથી છે.
 - 8) સમયગાળો: ઉધાર વેચાણ -2 મહિના; ઉધાર ખરીદી -1 મહિનો; મજૂરી - $\frac{1}{2}$ મહિનો; બીજા ખર્ચ - $\frac{1}{4}$ મહિનો.

અથવા

પ્રશ્ન-1 હાર્દિક લિ. તેની પેદાશ વેચાણ પર 20% ના કાચા નફાનાં દરે વેચે છે. નિચેની માહિતિ તા. 31-3-2018 ના (20) રોજ પૂરા થતાં તેનાં હિસાબી ચોપડામાંથી લેવામાં આવેલ છે.

વિગત	રકમ (રૂ.)
વેચાણ: 3 માસની શાખ પર	50,00,000
કાચો માલ	12,00,000
ચુકવેલ મજૂરી : સરેરાશ ચુકવણી સમયગાળો 15 દિવસ	9,60,000
ઉત્પાદન ખર્ચા: 1 માસ પછી ચુકવાય છે.	12,00,000
વહિવટી ખર્ચા: 1 માસ પછી ચુકવાય છે.	4,80,000
વેચાણ - વૃદ્ધિ ખર્ચ: અર્ધવાર્ષિક અગાઉથી ચુકવાય છે.	2,00,000

- (1) કાચો માલ પૂરો પાડનાર વેપારી તરફથી કંપનીને 1 માસની શાખ મળે છે.
- (2) કંપની કાચો માલનો 2 માસનો સ્ટોક અને તૈયાર માલનો 1.5 માસનો સ્ટોક જાળવે છે.
- (3) સાવચેતીનાં પગલા તરીકે રૂ. 1,00,000 ની લઘુત્તમ રોકડ સિલક જાળવવામાં આવે છે.

ઉપરોક્ત માહિતિને આધારે 10% ગાળો (Margin) રાખવામાં આવે છે. તેવી ધારણા કરી કંપનીની કાર્યશીલ મૂડી શોધો. (એક વર્ષ = 360 દિવસ)

પ્રશ્ન-2 ‘જશ’ લિ. નું 31 માર્ચ 2018 નાં રોજનું પાકુ સરવૈયું (20)

જવાબદારી	રકમ (રૂ.)	મિલકતો	રકમ (રૂ.)
ઈકિ. શેરમુડી	3,00,000	કાયમી મિલકતો	7,00,000
10% ની પ્રેફ. શેરમુડી	2,00,000	સ્ટોક	1,50,000
સામાન્ય અનામત	75,000	દેવાદારો	40,000
ન.નુ.ખાતુ	1,25,000	બેંક	60,000
15% નાં ડિબેન્ચર	2,00,000	પ્રાથમિક ખર્ચા	50,000
લેણદારો	80,000		
દેવીહુંડી	20,000		
	10,00,000		10,00,000

વ્યાજ અને કરવેરા પહેલાનો નફો રૂ. 80,000 છે. કંપનીનાં ડિરેક્ટરે રૂ.24,800 કરવેરાની જોગવાઈ કરવા માટે ટ્રાન્સફર કરવાનું નક્કી કર્યું

ગણતરી કરો:

- (1) કુલ રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
- (2) ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર વળતરનો દર
- (3) શેરહોલ્ડરનાં ભંડોળ પર વળતરનો દર
- (4) ઈકિ. શેરહોલ્ડરોનાં ભંડોળ પર વળતરનો દર

અથવા

પ્રશ્ન-2 વૈશાલિ. લિ. નું તા.31-3-2018 નાં રોજનું પાકુ સરવૈયું નીચે મુજબ છે.

મૂડી-દેવા	રકમ (રૂ.)	મિલકત-લેણા	રકમ (રૂ.)
ઈકિ. શેરમુડી	6,00,000	જમીન-મકાન	4,50,000
10% ની પ્રેફ. શેરમુડી	3,00,000	યંત્રો	3,00,000
અનામત ભંડોળ	2,43,000	રોકાણો	1,50,000
15% નાં ડિબેન્ચર	3,00,000	સ્ટોક	2,00,000
લેણદારો	24,000	દેવાદારો	4,00,000
પ્રોવિડન્ડ ફંડ	36,000	લેણીહુંડીઓ	30,000
કરવેરા જોગવાઈ	30,000	રોકડ - બેંક	60,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	60,000	પ્રાથમિક ખર્ચ	3,000
	15,93,000		15,93,000

વધારાની માહિતી:-

- (1) જમીન-મકાનની ચોપડે કિંમત તેની બજાર કિંમતના 50% છે. હવેથી બજારકિંમત ધ્યાનમાં લેવાની છે.
- (2) સ્ટોક પૈકિ અડધા સ્ટોકની કિંમત 25% ઘટી ગઈ છે.
- (3) રોકાણોમાં રૂ. 50,000 ધંધા બહારના રોકાણો છે.
- (4) કરવેરા તથા વ્યાજ પહેલાનો નફો રૂ. 3,60,000 છે.
- (5) વર્ષ દરમિયાન નફા - નુકસાન ખાતામાં નિચેની રકમો સમવિષ્ટ છે.

ધંધા બહારના રોકાણોની આવક	રૂ. 5,000
યંત્રો વેચાણનું નુકસાન	રૂ. 7,000
ધાલખાધ પરત	રૂ. 3,000
બેંક ઓવરડ્રાફ્ટનું વ્યાજ	રૂ. 4,000

શોધો: - 1) કુલ રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર, 2) ચોખ્ખી રોકાયેલી મુડી પર વળતરનો દર
3) માલિકિની મૂડી પર વળતરનો દર શોધો.

પ્રશ્ન-3 જુનાગઢ લિ. હાલ તેની ઉત્પાદનશક્તિનાં 50%, જેટલું કાર્ય કરે છે અને 10,000 નંગનું ઉત્પાદન કરે છે. જો (15) કારખાનું 60% અને 80% મુજબ કામ કરેતો શો નફો મળે? તમારા વિવેચનાત્મક મંતવ્યો રજૂ કરો.

60% જેટલી ઉત્પાદનશક્તિના કાર્ય વખતે કાચા માલની પડતરમાં 2% વધારો થાય છે. વેચાણકિંમતમાં 2% ઘટાડો થાય છે.

જ્યારે 80% જેટલી ઉત્પાદનશક્તિનાં કાર્ય વખતે કાચા માલની પડતરમાં 5 % વધારો થાય છે અને વેચાણકિંમતમાં 5% ઘટાડો થાય છે. 50% જેટલી ઉત્પાદનશક્તિના કાર્ય વખતે ચીજવસ્તુની એકમદીઠ પડતર રૂ.180 આવે છે અને વેચાણ કિંમત 200 મળે છે. એકમદીઠ પડતરકિંમત નીચે મુજબ થયેલી છે.

માલસામાન રૂ.	100
મજૂરી રૂ.	30
કારખાનાનાં શિરોપરી ખર્ચ રૂ.	30 (40% સ્થિર છે)
વહીવટી શિરોપરી ખર્ચ રૂ.	20 (50% સ્થિર છે)

રૂ.180

અથવા

પ્રશ્ન-૩ ધી ગિટાર લિ.ની ઉત્પાદન સમિતિ ૩૦-૦૬-૨૦૧૮ નાં રોજ પૂરા થતા ૬ માસ માટે બજેટ બનાવવા માટે નીચેની માહિતી પર વિચારણા કરે છે. કંપની ત્રણ વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે.

વિગત	વસ્તુ 'A'	વસ્તુ 'B'	વસ્તુ 'C'
વેચાણ (એકમોમાં)	10,000	8,000	4,000
વેચાણ મુલ્ય રૂ.	1,00,000	96,000	32,000
<u>ચલિત ખર્ચા</u>			
પ્રાથમિક પડતર રૂ.	40,000	38,000	13,000
પરોક્ષ ખર્ચા રૂ.	20,000	18,000	11,000
સ્થિર ખર્ચા રૂ.	30,000	27,000	10,000
નફો/નુકસાન (-) રૂ.	10,000	13,000	-2,000

ખરીદ અધિકારી જણાવે છે કે આગામી છ માસ દરમિયાન ફક્ત 92,000 કિલો કાચો માલ મળી શકશે. કાચો માલ એ ચાવિરૂપ પરિબળ છે તેમ ધારો. દરેક વસ્તુના એકમદીઠ કાચા માલનાં વપરાશ નીચે મુજબ છે. A એકમદીઠ 8 કિલો, B એકમદીઠ 4 કિલો, C એકમદીઠ 1 કિલો.

ઉપરની માહિતી પરથી બજેટમાં દરેક વસ્તુનું કેટલું ઉત્પાદન કરવું જોઈએ કે જેથી વધુમાં વધુ નફો પ્રાપ્ત થાય.

પ્રશ્ન-૪(અ) તફાવત આપો: સરકારી હિસાબી પદ્ધતિ અને વેપારી હિસાબી પદ્ધતિ. (08)

પ્રશ્ન-૪(બ) લક્ષ્યાંક પડતર પદ્ધતિનો ખ્યાલ સમજાવો (07)

અથવા

પ્રશ્ન-૪(અ) સંચાલન અંકુશ વ્યૂહરચનાની પ્રક્રિયા પર નોંધ લખો. (07)

પ્રશ્ન-૪(બ) સંચાલન અંકુશ વ્યૂહરચનાનાં ફાયદા જણાવો. (08)

ENGLISH VERSION

Que-1 “Khushi” Com. Ltd’s prepare Cash Budget for October to December 2018 from the following details: (20)

- Cash and Bank Balance 1-10-2018 Rs. 10,000
- Actual and Estimate Sales

June	Rs. 30,000 (Actual)	October	Rs. 40,000 (Estimate)
July	Rs. 32,500 (Actual)	November	Rs. 41,000 (Estimate)
August	Rs. 35,000 (Actual)	December	Rs. 44,500 (Estimate)
September	Rs. 37,500 (Actual)		
- Actual and Estimate Purchase

June	Rs. 18,000 (Actual)	October	Rs. 24,000 (Estimate)
July	Rs. 20,000 (Actual)	November	Rs. 20,000 (Estimate)
August	Rs. 24,000 (Actual)	December	Rs. 25,000 (Estimate)
September	Rs. 22,500 (Actual)		
- Actual and Estimate Labour and others cost

	Labour	Other Cost
August Rs. (Actual)	7,500	2,500
September Rs.(Actual)	7,500	3,000
October Rs. (Actual)	9,000	3,000
November Rs. (Actual)	9,000	4,000
December Rs. (Actual)	10,000	4,000
- Advance Income tax Rs. 2,500 in November, Purchase of Machine for Rs. 5,000 in October
- Monthly Rent of Rs. 150 is paid advance
- 10% of sale and purchase are on cash basis.
- Time lag: Credit sale: 2 months, credit purchase 1 months, Labour: $\frac{1}{2}$ months; Other cost - $\frac{1}{4}$ months

OR

Que-1 “Hardik” com. Ltd Sells its products on a gross profit of 20% on sales. The following information is taken from its books of Account for the year ended on 31-3-18’ (20)

Particular	Amount (Rs)
Sales at 3 months credit	50,00,000
Raw material	12,00,000
Wages paid – average time lag 15 day’s	9,60,000
Manufacturing Exp. Paid one month in arrears	12,00,000
Administrative Exp. Paid one month in arrears	4,80,000
Sales promotion Exp. Payable half yearly in advance	2,00,000

- (1) The company enjoys one month’s credit from suppliers of Raw Materials.
- (2) The company maintains 2 months stock of raw materials and 1.5 months stock of finished goods.
- (3) The minimum cash balance is to be maintained at Rs. 1,00,000 as precautionary measure. Based on above information and assuming 10% margin find out working capital requirements of the company. (One year = 360 days)

Que-2 The balance sheet of “Jush” Ltd as on 31 march 2018 was as follow. (20)

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
Equity Share Capital	3,00,000	Fixed Assets	7,00,000
10% Preference share capital	2,00,000	Stock	1,50,000
General Reserve	75,000	Debtors	40,000
P & L A/c	1,25,000	Bank	60,000
15% Debenture	2,00,000	Preliminary expense	50,000
Creditors	80,000		
Bill Payable	20,000		
	10,00,000		10,00,000

Profit of the years before interest and tax was Rs. 80,000 director of the company decided to transfer Rs. 24,800 to provision for tax account. You are required to calculate.

- (1) Rate of Return on total capital employed
- (2) Rate of Return on net capital employed
- (3) Rate of Return on share Holder’s fund
- (4) Rate of Return on equity shareholder fund.

OR

Que-2 The Balance sheet of “Vaishali” Ltd as on 31-3-2018 is as under.

Liabilities	Amount Rs.	Assets	Amount Rs.
Equity share capital	6,00,000	Land & Building	4,50,000
10% preference share capital	3,00,000	Machineries	3,00,000
Reserve fund	2,43,000	Investments	1,50,000
15% Debentures	3,00,000	Stock	2,00,000
Creditors	24,000	Debtors	4,00,000
Provident Fund	36,000	Bill Receivables	30,000
Tax Provision	30,000	Cash & Bank Balance	60,000
Bank overdraft	60,000	Preliminary expenses	3,000
	15,93,000		15,93,000

Additional Information:-

- (1) The book value of land & Building is at 50 % of its market value. Now market value is considered.
 - (2) The value of half of the stock from total stock is reduced by 25%.
 - (3) In total investment the investment of Rs. 50,000 are the investments outside the business.
 - (4) Profit before tax and interest is Rs. 3,60,000.
 - (5) Profit and loss account prepared for the year includes following.
- Income from investment outside the business Rs. 5,000

- Loss Incurred from sale of machinery Rs. 7,000
- Bad debt Return Rs. 3,000
- Interest on bank overdraft Rs. 4,000

Find out: -

- Rate of return on total capital employed
- Rate of return on net capital employed
- Rate of return on owner's capital.

Que-3 Junagadh com Ltd's operates at 50% capacity and manufactures 10,000 units. If the company work at 60% level and 80% level of the production capacity, then what will be the profit? Regard your critical view. (15)

If the company work at 60% level, cost of material increases by 2 % and selling price decreases by 2%.

If the company works at 80% level, cost of material increases by 5% and selling price decreases by 5%.

Company operates at 50% capacity then cost per unit Rs. 180 and selling price per units is Rs.200. Per unit cost Price which is divided as under.

Material Rs.	100
Labour Rs.	30
Factory overheads Rs.	30 (40% Fixed)
Administrative overheads Rs.	<u>20 (50%Fixed)</u>
	Rs. 180

OR

Que-3 The Production committee of the "Gitar" Ltd. wants to prepare the budget for 6 months ending on 30-06-2018 and the following information is for their consideration. The company manufactures three types of products.

Detail	Product 'A'	Product 'B'	Product 'C'
Seles (in units)	10,000	8,000	4,000
Sales Value Rs	1,00,000	96,000	32,000
Variable expenses			
Prime cost Rs.	40,000	38,000	13,000
Overhead charges Rs.	20,000	18,000	11,000
Fixed expenses Rs.	30,000	27,000	10,000
Profit / Loss (-) Rs.	10,000	13,000	-2,000

The purchase officer informs that during the next six months only 92,000 kgs.of raw materials will be available. Assume the raw-materials is key factor.The consumption per unit of raw material in respect of each type of product is as under: For 'A' per unit 8 kg: 'B' per unit 4 kg and 'C' per unit 1 kg of raw material..

From the above mentioned information for the budget state what should be output of each product so as to maximize the profit?

Que-4(A) Give the difference between Government Accounting system and trading accounting system. (08)

Que-4(B) Explain the concept of Target Costing (07)

OR

Que-4(A) Write note on process of management control strategy. (07)

Que-4(B) Explain the benefits of management control strategy. (08)
